

I. Confesiuni critice la un chestionar preliminar

Cu un proiect critic mai amplu, probabil utopic, dar nu vanitos, mi-am propus să cuprind și să comentez fenomenul literar gorjean. Am debutat prin a trata diferențiat, cu alte cuvinte distinctiv, onest și constructiv, personalitățile și operele celor nouă autori, membri ai Uniunii Scriitorilor din România, cuprinși în *Antologia* apărută la Editura *Scrisul Românesc* din Craiova, în anul 2006. I-am abordat, întâi reticent și circumspect, publicistic, în pagina a doua a revistei *Caietele Columna*, sub mențiune proprie, *La prima lectură*. N-am putut ignora, desigur, paginile numeroase și generoase din *Antologia* amintită, încercând să mă asociez, dar și să mă disociez de multiple atitudini și opinii cuprinse în referințele critice cu semnături avizate. N-am ocolit nici procentul meu modest, chiar infim, de originalitate.

După aceste *exerciții de digitație* publicistică, am ajuns la etapa revizuirii critice și a editării unei cărți cu titlul *Un compendiu critic*, în care i-am inclus pe mai mulți membri ai USR cu apartenențe și tangențe gorjene. Enumerarea este în ordine strict alfabetică: Aurel Antonie, Gelu Birău, Zenovie Cărlugea, Ion Cepoi, Adrian Frățilă, Alex Gregora, Gheorghe

Grigurcu, Ion Pecie, Lazăr Popescu, Spiridon Popescu, Florian Saioc și Valentin Tașcu.

Același proiect critic personal a ajuns actualmente în faza incipientă a unei colecții de micromonografii literare cu scriitori gorjeni de azi. Sfera receptivității, hermeneuticii și evaluării critice va deveni mai cuprinzătoare, mai comprehensibilă pe plan axiologic, în sensul că voi extinde, actualiza și aprofunda lecturile din operele scriitorilor comentați în compendiul amintit, fără a-i omite, în completare, pe acei scriitori importanți care, din diferite motive și argumente, mai mult sau mai puțin oculte, nu sunt, în prezent, membri ai USR.

De aceea, colecția acestor micromonografii critice va avea un impact surprinzător, debutând cu profilul unui scriitor cunoscut, dar controversat, poetul, prozatorul, eseistul și hermeneutul transmodernist Ion Popescu-Brădiceni, unul dintre ctitorii și animatorii școlii de creație literară din Gorj, președintele cenaclului literar *Columna*. Nimeni nu-i poate contesta acestui scriitor autentic meritul de *redactor principal* și permanent al periodicului de cultură și artă *Caietele Columna* și de lector al revistei *Confesiuni*, de mentor infatigabil al Atelierului Național de Poezie *Serile la Brădiceni*, frecventat anual de scriitori, teoreticieni, critici și istorici literari de prestigiu național, ca și al elevilor și studenților cu aptitudini creatoare din învățământul preuniversitar și universitar gorjean.

Ca un cititor devotat și pasionat al revistelor cultural-literare din țară, *România literară*, *Luceafărul*, vechi și nou, adică *de dimineață*, *Ramuri* și *Tribuna*, fondată de Ioan Slavici și... scufundată, politic, moral și literar, de... Mircea Arman, ca autor de adnotări publicistice în revistele *Caietele Columna* și *Polemika* (veche!) din Târgu Jiu, cred că scriitorul Ion Popescu-Brădiceni e depreciaț cu aplomb, malițios,

sarcastic, tendențios și, în mare măsură, nedrept. El rămâne totuși un scriitor remarcabil al zilelor noastre, probabil, uneori, prea fecund și, oarecum, dispersat, cu entuziasm și mesianism *egotist* în mai multe direcții, genuri și specii literare, unele, hibrid-transmoderniste. Deprecierile din rubrica *Grafomania* a revistei *Luceafărul*, condusă de regretatul Marius Tupan, ca și ironiile minimalizatoare semnate de d-l *Cronicar* al revistei *România literară* au rămas, eufemistic, disprețuitoare și exagerate.

Să revin la colecția de micromonografii critice inițiate și întâmpinate cu amabilitate de poetul și editorul Mircea Petean de la Editura *Limes*. Fiecare scriitor va beneficia de aproximativ o sută de pagini în micromonografia consacrată personalității și operei sale. Fiecare micromonografie va începe cu o dezbatere conversată și... controversată, un posibil dialog, avându-i preopinienți pe autorul colecției micromonografice și scriitorul intervievat pe baza unui chestionar cu zece întrebări tematiche. Această modalitate interogativă și afirmativă, desfășurată cu veridicitate și verosimilitate, în mod realist, facilitează cunoașterea mai profundă a personalității scriitorului micromonografiat și evaluarea cât se poate de judicioasă a operei sale. De aceea scriitorul și micromonografistul trebuie să mizeze și să (s)conteze pe sinceritate, probitate și obiectivitate în confesiunea și în receptarea opiniilor. Un asemenea demers constructiv, optimizat, poate substitui, în proporții diferite, prezența obișnuitelor prefete, argumente introductive sau postfete.

Chestionarul tematic, un chestionar preliminar, denumit astfel cu o sintagmă personală, nicidecum șablonardă, trebuie să fie conceput și redactat după criteriile adecvate structurii psiho-intelectuale și afective a fiecărui scriitor. Întrebările

trebuie să fie interesante, incitante, să provoace răspunsuri cât mai apropiate de adevăr referitoare la experiențele biografice și de creație ale scriitorului chestionat, răspunsuri sincere, sugestive și expresive.

Prima întrebare tematică face apel la memoria afectivă a scriitorului invitat să-și aducă aminte, de climatul familial, social, moral și spiritual în care s-a născut și a cunoscut primele experiențe ale vieții, la vârstele copilăriei și adolescenței, evitând factologia și egolatria biografistă. Fiecare scriitor a trăit asemenea etape ale unui interval temporal formativ, într-un univers specific, asemenea unui personaj dintr-un virtual bildungsroman autobiografic. Un element bibliografic exemplar este, în acest sens, *Hronicul și cântecul vârstelor*, excepționala carte de proză memorialistică și mitică tipărită în postumitatea celui mai mare scriitor și filosof transilvănean, Lucian Blaga. Într-o cronică a ideilor din revista *România Literară*, Sorin Lavric semnează un eseu critic cu totul devaforabil, chiar negativist, la adresa celui mai mare poet ardelean și a operei sale memorialistice cu titlul precizat anterior. Titlul comentariului lui Sorin Lavric din hebdomadarul național menționat este semnificativ pentru această atitudine critică malițios-negativistă: *Cronicarul placid*.

Al doilea și al treilea punct din chestionarul tematic pretind informații lămuritoare cu privire la școlile prin care a trecut scriitorul, preferințe și vocații cultural-literare sau momente de afirmare în multiplele forme de manifestare ale creativității literar-artistice, olimpiade și concursuri școlare la nivel preuniversitar, cercuri și cenacluri literare etc. Sunt binevenite mențiunile și precizările în legătură cu posibili patroni și mentori în domeniul creației literare, în anii de învățământ preuniversitar și universitar.

Punctul al patrulea din chestionar vizează răspunsuri referitoare la formarea, extinderea și perfecționarea orizontului cultural-literar simultan cu exersarea și cultivarea discernământului artistic, spiritului critic, autocritic și creativ.

Cei mai mulți dintre scriitorii care se vor încadra cu operele lor în variantele critice ale micromonografiei noastre sunt... *șaizeciști* sau... *aproape șaizeciști*, cu sensul totalmente biografic, nu generaționist. Au împlinit sau vor atinge în curând vârsta de șaizeci de ani: Aurel Antonie, șaizeci și șapte de ani, Gelu Birău, cincizeci și nouă, Zenovie Cârlogea va împlini în toamna aceasta șaizeci și patru de ani, Ion Cepoi a împlinit, în 13 august 2014, șaizeci și trei de ani, Adrian Frățilă a împlinit în luna *echinocțiului* de primăvară, șaizeci și patru de ani, regretatul Ion Pecie ar fi împlinit în acest an, la 13 iunie, vârsta de șaizeci și trei de ani, Spiridon Popescu va avea în ziua și în luna nașterii simbolistului-expresionist George Bacovia, adică în 4 septembrie, șaizeci și doi de ani, iar regretatul Valentin Tașcu ar fi împlinit etatea de șaptezeci în ziua de 23 ianuarie din anul 2014. Am avut în vedere, în acest recensământ literar, probabil bizar și superfluu, doar pe acei scriitori din Gorj care sunt membri ai USR. Dintre ei, doar Alex Gregora a împlinit cincizeci și șase de ani, în data de 22 ianuarie 2014, iar Lazăr Popescu va avea aceeași vârstă cu... *co-mezinul* lui, la 25 decembrie 2014. *Veterani*, gorjeni prin adopție și nu prin data și locul nașterii din registrul stării civile, rămân de acum înainte... *șaptezecistul* Gheorghe Grigurcu și *optzecistul*... octogenar Florian Saioc. Scriitorul poli- sau plurivalent Ion Popescu-Brădiceni se situează, biologic și biografic, imediat sub linia... șaizecismului: are doar cincizeci și nouă de ani și va împlini, după o aritmetică elementară, în această toamnă, șaizeci de ani.

Trec acum la câteva observații mai serioase, după cum crede autorul acestei discuții sau dialog fără semnul de punctuație de rigoare gramaticală. Toți scriitorii enumerați, cincizeciști (cu vârsta de 50-59 de ani) șazeciști (de 60-69 de ani), șaptezeciști (de 70-79 de ani) și optzeciști (de 80 și peste 80 de ani) s-au format și s-au afirmat în climatul familial, social, politic, moral și spiritual *sub comunism*, după sintagma din titlul unei cărți *fundamentale*, de aceea controversată, a teoreticianului, criticului și istoricului literar, profesorului universitar craiovean și bucureștean, Eugen Negrici. Au plătit într-o măsură mai mare sau mai mică taxa ideologiei nefaste a comunismului, fără a fi fost colaboraționiști și, mai grav, nomenclaturiști.

Ziaristul Ion Popescu-Brădiceni mi-a publicat, prin anul 1990, câteva articole în cotidianul *Gorjeanul*, toate cu același titlu: *Colaboraționiști și nomenclaturiști?* Luam apărarea, eu, umilul profesor de vorbire, citire și... scriere, scriitorilor importanți prin expresivitatea artistică a operelor lor, inculpați ideologic, nu estetic, Sadoveanu Mihail, Arghezi Tudor, Petrescu Camil, Călinescu G., Stancu Zaharia, Preda Marin, Stănescu Nichita și alțora care, în limitele compromisului, au fost influențați, ori s-au lăsat influențați de ideologia comunistă impregnată realismului socialist, unii dintre ei, ca nomenclaturiști și colaboraționiști.

Prin anul 1993, criticul și istoricul literar Ion Simuț, profesor universitar și... *familist* (de la revista de mult centenară *Familia*, din Oradea!) a semnat în *România literară* un eseu critic, succint și concludent intitulat *Cele patru literaturi*, referindu-se la acelea din perioada literară postbelică, manifestate în vreo patru decenii ale comunismului, între anii 1848-1989, de la înlăturarea forțată a Regelui și proclamarea

Republicii Populare Române, până la Revoluția din 22 Decembrie 1989. Așadar, *Cele patru literaturi* care s-au afirmat în multiple forme de viziune și stil între aceste evenimente, unul sumbru, altul luminos, sunt: literatura *oportunistă, disidentă, subversivă și evazionist-estetică*. Clasificarea teoretică, ideologică și estetică, particularitățile distinctive prin conținuturi și forme pe care Ion Simuț le-a exemplificat și argumentat cu acuratețe didactică, la nivel universitar, le-am preluat și le-am eficientizat și noi, profesorii din învățământul preuniversitar.

Personal, le-am și comprimat printr-o similitudine sau asociere, probabil hazardată, cu butada legată de numărul celor patru evangheliști, care sunt trei: Luca și Matei. Așa s-ar putea rezuma sau simplifica și clasificarea *simuțiană*, încât *Cele patru literaturi* să scadă la trei, apoi la două: *oportunistă* și următoarele trei să formeze una singură, mai mult sau mai puțin *subversivă*, adică *disidentă*, plus *subversivă*, plus *evazionist-estetică*, prin factorul lor comun de viziune și stil.

De aceea am adresat scriitorului Ion Popescu-Brădiceni și, în continuare, voi adresa confracților lui aceeași întrebare, pare-se a cincea din chestionar, ca prin răspunsurile lor să divulge apartenența la una dintre aceste literaturi postbelice. Nu este exclus ca unii dintre ei să se încadreze într-o altă literatură postbelică și postdecembristă, diferită, chiar insolită, fără să fi fost preconizată de Ion Simuț. Este clar că Ion Popescu-Brădiceni nu aparține niciuneia dintre aceste literaturi postbelice simuțiene, rămânând un scriitor programatic exaltat, întemeietor și reprezentant de marcă al transmodernismului postdecembrist.

Toți scriitorii care vor ilustra colecția acestor micromonografii n-au cum să fie încadrați în literatura